

Beleid in hoofdpunten 'Licht in de Openbare Ruimte' gemeente Lochem 2018-2027

1. Inleiding

De gemeente Lochem heeft een nieuw beleidsplan opgesteld voor het licht in de openbare ruimte. Op het gebied van licht zijn er veel ontwikkelingen, zoals de opkomst van led.

Daarnaast bepalen steeds meer niet-gemeentelijke lichtbronnen mede de kwaliteit van de openbare ruimte (leefomgeving).

Dit beleidsplan is tot stand gekomen in samenwerking met alle betrokken beleidsvelden.

De looptijd is van 2018 tot 2027. Elke drie jaar zullen we deze kort evalueren en aan de raad voorleggen of er aanpassingen nodig of wenselijk zijn.

2. Uitgangspunten voor de beleidsperiode 2018-2027

a) Participatie waar mogelijk en wenselijk.

Participatie staat centraal. Bij wezenlijke veranderingen in de openbare ruimte betrekken we de inwoners. Gezamenlijk wordt bekeken welke mogelijkheden er zijn. Maar ook samen met ondernemers gaan we in gesprek bij een reconstructie van een bedrijventerrein. Door gezamenlijk met elkaar te praten kunnen we komen tot een betere afstemming en een kwalitatief betere en duurzamere leefomgeving.

b) Licht alleen daar waar het nodig is.

De gemeente Lochem is actief bezig om haar areaal up-to-date te houden. Alles wordt bij vervanging dimbaar. Er wordt bij vervanging gekeken of al het licht dat er nu staat wel nodig is. Per situatie wordt bekeken wat de meest duurzame, energiebesparende en lichthinder reducerende oplossing is.

c) Verlichten tot maximaal 75% van de geldende richtlijn qua lichtsterkte en geen E-verticaal aanhouden.

In Nederland zijn we niet verplicht om te verlichten, wel hebben we een zorgplicht. De richtlijn NPR13201/A1 is van kracht. Deze biedt een advies over hoeveel licht op straat nodig is. Het is een richtlijn: we mogen daarvan afwijken. We verlichten op maximaal 75% van de geldende richtlijn qua lichtsterkte. Met uitzondering van centrumgebieden en uitgaansgebieden; daar zal vaak wat meer licht staan. Per situatie wordt bekeken wat de best haalbare situatie is.

Naast de lichtsterkte wordt ook een waarde aangegeven voor de hoeveelheid licht op een verticaal punt op 1,5m hoogte. Deze waarde is lastig te meten en de eis in de richtlijn is dusdanig hoog, dat we deze niet aanhouden.

d) Zo goed mogelijke gelijkmatigheid op belangrijke locaties.

De verdeling van het licht op de weg noemen we de gelijkmatigheid. Deze gelijkmatigheid is op sommige locaties belangrijk, zoals in centrumgebieden, woongebieden en op doorgaande wegen. Bij vervangingen wordt altijd een lichtplan gemaakt en is het streven de

gelijkmatigheid zo goed mogelijk te krijgen op die locaties waar dit wenselijk is. Uitgangspunt hierbij is de bestaande mastafstand.

e) Geen schijnveiligheid creëren.

Verlichting kan bijdragen aan de overzichtelijkheid van een gebied, maar ook aan schijnveiligheid. De daadwerkelijke veiligheid hangt met name af van de mate van sociale controle. Staan er huizen dicht bij de weg, gaat er veel verkeer overheen etc. De gemeente probeert schijnveiligheid te voorkomen.

De gemeente kiest in woon- en centrumgebieden een lichtkleur waarbij gezichten goed herkenbaar zijn, zoals bijvoorbeeld (warm) wit. Dit draagt bij aan de sociale veiligheid.

f) Hoofd fietsroutes binnen de kom en belangrijke schoolfietsroutes binnen en buiten de kom worden verlicht.

Uitgangspunt is dat in de gemeente alleen hoofdfietsroutes binnen de kom verlicht. Bovendien wordt per situatie bekeken of deze verlichting in de nacht uit kan. In ieder geval wordt het licht gedimd zodra dat technisch mogelijk is. Als het geen hoofdfietsroute is binnen de kom, wordt deze niet verlicht. Tenzij er een dringende aanleiding toe is, want we willen geen schijnveiligheid creëren.

De schoolfietsroute tussen Lochem en Barchem is verlicht, maar gaat om 22 uur uit. We gaan kijken of we met de technologische ontwikkelingen nog slimmer met licht en donkerte om kunnen gaan.

g) Per situatie bepalen wat de meest energiezuinige en duurzame oplossing is dat past bij budget en stand der techniek zonder koploper te zijn.

Lochem overweegt altijd duurzame en energiezuinige oplossingen. Per situatie wordt bekeken wat de beste oplossing is, passend in de omgeving en met de beschikbare middelen. We kijken naar duurzaamheid en energieverbruik. Doelstelling is om in 2030 50% energie bespaard te hebben ten opzichte van 2013 (Energieakkoord).

De gemeente is volger van nieuwe technieken, maar heeft niet de ambitie om koploper te zijn. Streven is om uniformiteit in het areaal te krijgen om de beheerkosten zo laag mogelijk te houden.

h) Voor wat betreft de openbare verlichting hanteren we geen Politie Keurmerk Veilig Wonen.

Het Politie Keurmerk Veilig Wonen (PKVW) wordt veel gebruikt door projectontwikkelaars. Het is geen verplicht Keurmerk. Het Keurmerk bestaat uit certificaten. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen bestaande en nieuwbouw. Het certificaat Veilige Omgeving zegt onder andere wat over de openbare verlichting. De gemeente hanteert, voor wat betreft de openbare verlichting, geen PKVW. Dit beleidsplan 'Licht in de openbare ruimte'

bepaalt de hoeveelheid licht op straat. We hanteren de richtlijn niet volledig en net als voorheen verlichten we achterpaden in eigendom van de gemeente niet.

i) Geen Keurmerk Veilig Ondernemen aanhouden voor wat betreft de openbare verlichting.

In de gemeente Lochem hebben we geen Keurmerk Veiling Ondernemen. Mocht dit keurmerk er wel komen, dan is ons beleidsplan 'Licht in de Openbare Ruimte' leidend voor wat betreft de hoeveelheid licht op straat.

j) Parken en groenvoorzieningen worden niet verlicht.

Parken en groenvoorzieningen worden niet verlicht. Een uitzondering is een hoofdfietsroute die door een park heen gaat en waar voldoende sociale controle is. Alleen dan wordt deze verlicht. De verlichting wordt gedimd en gaat in de nacht uit zodra dit technisch mogelijk is. In die parken waar nu wel verlichting staat, terwijl het geen hoofdfietsroute is en er voldoende sociale controle is, wordt de verlichting in principe verwijderd. Maar wel in overleg met gebruikers en aanwonenden.

k) Geen verlichte reclames aan de lichtmasten of leddisplays.

Het uitgangspunt is dat er geen verlichte reclames aan de lantaarnpalen bevestigd mogen worden. De gemeente staat nieuwe leddisplays (grote reclame bordes met wisselende beelden) in principe niet toe. Wellicht dat door toekomstige ontwikkelingen het standpunt ten aanzien van leddisplays verandert.

l) Tegengaan van lichtvervuiling.

We kijken nog meer naar eventuele lichthinder en -vervuiling. We zetten in op lagere lampsterkte, gericht licht (minder strooilicht) en na de spits gaan we overall dimmen. Het dimregime wordt afgestemd per locatie. Eventueel kan het licht in de nacht op bepaalde locaties uit. Wellicht met een detectiesysteem waarmee het licht aan gaat (of feller kan branden) als er iemand aankomt en daarna schakelt het systeem weer uit (of naar lager lichtniveau). Dit zou bijvoorbeeld goed kunnen op sommige fietspaden.

Ook kijken we of een andere lichtkleur wellicht beter passend is. Bijvoorbeeld groen licht in een bosrijke omgeving.

De gemeente gaat proberen om de eigenaren van lichtbronnen als reclameverlichting, monumenten, kerken, bedrijven, sportvelden en dergelijke bewust te maken van mogelijke lichthinder. We sluiten daarvoor aan bij bestaande externe samenwerkingsverbanden.

m) Niet meer licht in het buitengebied dan anno 2018.

Uitgangspunt is om niet meer licht in het buitengebied te plaatsen dan nu het geval is. Streven is om deze hoeveelheid te verminderen als de situatie dat toelaat. Daarvoor zullen we met de betreffende gebruikers en inwoners van het gebied in gesprek gaan.

n) Verminderen hoeveelheid lichtmasten binnen de kom.

De afgelopen jaren is er veel licht geplaatst op sommige locaties. Waar mogelijk zal dit deze beleidsperiode verminderd worden, zonder dat de verkeersveiligheid of in bepaalde situaties de sociale veiligheid in het geding komt.

o) Aandacht voor en aanzetten tot circulaire economie.

Onze maatschappij is een wegwerpmaatschappij. Grondstoffen zetten we om in producten, deze worden gebruikt en daarna vernietigd.

Als we uit gaan van een circulaire economie hebben we geen afval meer. Grondstoffen zetten we om in producten, deze worden gebruikt en daarna uit elkaar gehaald en de onderdelen weer opnieuw gebruikt. Dit vergt een ander productieproces.

Bij de aanschaf van producten stellen we als eis dat het aan de circulaire economie moet voldoen (voor zover mogelijk).

p) Volger smart city.

Smart City is het slim aansturen van alles in de openbare ruimte. Er zijn veel ontwikkelingen op dit vlak. De gemeente Lochem heeft niet de ambitie om koploper te zijn, maar houdt de ontwikkelingen goed in de gaten. Zodra het zinvol en betaalbaar is, past de gemeente het toe.

q) Gebiedsgerichte aanpak.

Per gebied wordt bekeken welke functie verlichting heeft en wat de benodigde hoeveelheid licht is en met welke spreiding (gelijkmatigheid). Ook de lichtkleur kan verschillen.

Natuurgebieden verlichten we niet. Net als parken en groenvoorzieningen.

In onze woongebieden passen we de juiste lichtkleur toe te om een goede leefomgeving te creëren. Schijnveiligheid wordt voorkomen door bijvoorbeeld de groenvoorzieningen niet te verlichten, tenzij echt noodzakelijk is en er geen andere mogelijkheden of andere routes zijn. Waar nu verlichting staat die overbodig is of niet functioneel is, wordt deze in deze beleidsperiode verwijderd. Losse voetpaden verlichten we niet tenzij het een doorgaande route is en er voldoende sociale controle is.

De gemeente wil geen schijnveiligheid creëren en verlicht achterpaden (al jaren) niet.

Wat betreft parkeerplaatsen gaat de gemeente per situatie beoordelen of verlichting zinvol is. Indien er verlichting komt of staat dan wordt ook gekeken of verlichting gewenst is in de nachtelijke uren. In ieder geval wordt gedimd zodra dit technisch mogelijk is (na vervanging armatuur). Indien verlichting in de nachtelijke uren niet nodig is, zal de verlichting uit worden gezet.

De gemeente bespreekt de verlichting met de ondernemers om zo de verlichting van de gemeente en de ondernemers zelf goed op elkaar af te stemmen.

r) Integrale afstemming.

Uit oogpunt van sociale veiligheid is het van belang om een goede afstemming te hebben tussen het groen en de weg. Bosjes langs een fietspad kunnen een gevoel van onveiligheid geven. Dat kan voorkomen worden door een goede afstemming. Daarom wordt de openbare verlichting voortijdig en goed afgestemd op de groenvoorzieningen.

3. Communicatie

Communicatie staat centraal, zowel voor wat betreft de communicatie intern in de gemeente als extern met onze inwoners en ondernemers.

Bij elk ontwerp wordt bekeken of het ontwerp zo gemaakt kan worden dat er geen licht als compenserende factor nodig is of dat het met bijvoorbeeld reflectie opgelost kan worden.

Samen met onze inwoners en het bedrijfsleven kijken we goed naar de openbare ruimte. Door met elkaar in gesprek te gaan voorafgaand aan een grote verandering of vervanging, stemmen we het licht in de openbare ruimte bewuster en beter af met als resultaat een kwalitatief duurzame en prettige leefomgeving voor iedereen.